

تۇرلۇق يۈزدى

تۈرك ادىۋانلىرىنىڭ ئاسراڧىيىسى بىرلىككە

جىلد : 1 — 21

ھىزىران 1928
اۋنىدىنچى سەنە

سايى : 6 — 200

حكايت

درد چنارلر...

محرری
مکنت شوق

آلتونجیلرک عثمان آغا ، اؤینه کیرمه دن اول ،
بیاض سیره ک صاقاللی باشینی آغیلک قاپسندن
چیقارتهرق هنوز تارلادن عودت ایتیش اولان یانا .
شماشنه سسله ندی :

— توله ن احمد ... تارلاده بزم حسینی
کوردکی . ؟

اوزاقدن بوغوق برسس جواب ویردی :
— کورمه دم آغا ...

عثمان آغا باشینی ایکی طرفه سالادی . دودا .
قلرینک آراسندن ؛ « لاحول ... » صاووردقن
صوکر یاواشجه اوطنه سنه چقیدی . اوجاق باشنده
آقشام آشینی یاغقله مشغول بولونان قاریسنه صوردی :
— دها حسین کله دی دکلی ؟

قادرین ، باشنده کی بیاض ثورتوبی دوزه لته رک
هر وقتکی جوابی ویردی :
— خاییر ... دها کله دی ...

بوسوال و جواب هر آقشام عینی شکله تکرر
ایدیوردی . عثمان آغا کرک یا ناشمه سنه و کرک قاریسنه ،
بو سوالری سورارکن نه جواب آله جغنی هر کسدن
دها ای بیایوردی . حتی یا ناشمه احمد « حسین
تارلاده می ؟ » دیرکن حسینک نه طرفلرده دولاشد .
یغنکده فرقنده ایدی . بونی صورقی اونک ایچون
براحتیاج کیدی ...

اختیار بوسوالری سورارکن قافاسنک ایچنده
ماضینک تام معناسیله جانلاندیغنی حس ایدیوردی .
سنه لرجه اول آلتونجیلرک عثمان آغاده کنج وزنده
ایکن ، اونکده اوغلی حسین کبی ناشیندن برچوق
سرکدشتر یکمش ، اونکده راحت و حضورینی
قاجیران برماجرا وقوعبولمشدی . . هنوز عسکردن
دونه ن عثمان آغا برکیجه درد چنارلرک آلتنده ایلک
دفعه سودیکی قیزی کورمش ، هر آقشام اونکله
اوکوشه جکده بولوشمش ، آیلرجه بو سه وکینک
ایلرله مه سنه ، قایلردن چیقما یه جق شکله کوموله سنه
چایتمشدی .

فقط برکیجه عثمان آغانک رقیبلی اونی تعقیب
ایتمش و سه وکیلینی خبری اولادن آله رق ، آل

آتک اوزرنده قصبه دن اوزقلاشدیرمشدی . .
کونلرجه بحر ان ایچنده قالان ، آیلرجه یا ناغنده مدهش
بر خسته لک پنجه سنه قیورانان عثمان آغا نهایت
باباسنک اصرار یله قصبه نک اک زنکین بر قیزیله نه وله
نمش ، چولوق ، چوجوق صاحب اولمشدی . . فقط
بو حیات اوکا ایلک عشقنی اونوتدیرمالمشدی . .

شیمدی اوغلی ، بریجک حسینی ده کویک اک
کوزله قیزی اولان قاضینک امینه یه کوکل قایدیر .
مشدی . . نه یا باجغنی شاشیرمشدی . کولده یاشاتیلان
عشقلره حرمت ایدن بو اختیار کویلی ، اوغلنک
بو سوکیسندن اندیشه ایدیوردی . قاضینک امینه یه
چاقیرلرک مصطفی نکده وورغون اولدیغنی ایشیتمشدی .
چاقیرلر ، کویک اک آزیلی ده لیقانیلیریدی . اونلر ،
ارزولرینی چوق زمان قورشون و سلاح تجربه لرله
آلده ایده رلردی . اگر آلتونجیلرک عثمان آغا کنج
اولمش اولسه یدی ، نه چاقیرلرک مصطفی یه ، نه ده بر
دیگری نه اهمیت ویرمزدی . فقط آیاغنده باشلایان
صیزلر ، کوزلرینک اوزینی کون کچدکجه خفیف قاپاتان
دومانلر ، اونی بویله سرکدشترله آتیلمقدن منع
ایدیوردی .

حسین ، کولکده یاشادیغنی باباسنه بیلدیرمه .
مشدی ، بر تصادف اوکا اوکره تمشدی . . بر آقشام
کچ وقت درد چنارلرک یانندن کچن عثمان آغا ایکی
کولکه کورمش ، آدیغلینی یاواشلا تهرق ، چالیرلرک
آرقه سنه کیزله نه رک کولکه لرک بولوندیغنی طرفه ایلر .
له مشدی . آتک یایدیغنی ضیا اوکا حسینک امینه دن
آلدیغنی عشق میوه سنی کوسترمشدی . اختیارک
کوزلرندن ایلک باشلر صیزمش ، ماضینک جانلاندیغنی ،
اوکونلری یکیدن یاشادیغنی ظن ایتمشدی . اوده
بو چنارلرک کولکه سنه ، بعض کیجه لر آتک
بوسه ویملی ضیاسی آلتنده سه وکیلیندن بوسه لر
آلمش ، اوکا کوکل درد لرینی آکلاتمش ، اونک
کوکل باغلیغینی چوزمش ، قلینک قانلریله اونک قلبینی
قاناقمه چایتمشدی . . و اوکوندن صوکر حسین
ایچون قلینده کی سه وکی کرتمشدی . . عثمان آغا عشق
باشایان انسانلرک اک تمیز بر انسان اولدیغنه حکم

فرق ايتدى . . دىككە مەسلىنى ئۈندە دىكلى .
بىلكەدە قاپوسنى قاپامنى اونۇغىدى . .

چاللىرە طاقىلەرقى ، يولك اوزرىندەكى طاشلارە
آياقلىرىنى چاربارق ايلرەدى . . دىت چنارلارك
بولى طونىغىدى فەنط قاراقلىق اورانىنى كوسترميوردى .
بىزكىن ، كوردىكى رۇيادىن توركك بىرۇمىتىدە كوچوك
تېپىنى طېرماندى . .

اوزاقدىن بوغۇق ، بوغۇق سىلر كلىور ،
بعض زمان مشهور ، حەيدىر برآدامك خومورتىلرى
دوبولىوردى . . حسين دقت ايتدى ، بوسىلر دىت
چنارلر طرفىدىن عكس ايدىيوردى . . قلى خىلجان
ايچىندە چىرىپنىور ، حسين بوغۇلەجى كې اولوردى .
يا كوردىكى رۇبا بىر حقيقت ايسە . . . آدىللىرىنى
حېزلاشدىردى ، سىرغىلە تېپە چىقىدى . . قارا كىلغە
كوزلىرى آلمىشىدىن دىت چنارلارك آلتىندە اوچ
كولكەكك قىيىر دادىغىنى كوردى . . بىر قادىنك خىف
فقط آخى سىنى ايتتىر كې اولدى . . بوسى
سوكىلىسى امىنەك سىيدى . قوشدى . .

امىنە ، چاقىرك مەسلىنىلە بوغوشىور ، اوزاقدە
ايكى سىلاخلى اولىرى سىر ايدىيوردى . . ھىر حالە
بولىر حىيىكك آداملىرىدى . . حسين ، رۇيادە امىنەك
كەندىسە سولەدىكى سوزلىرى خاطرلادى . . اونك
ألىندە سىلاخى ، قويندە قاماسى ، بلىندە طابانچەسى
يوقىدى . . فقط بوتون بو سىلاخلردىن دىھا مؤثر
اولان و كەندىسەك اك بوبوك قوتى . . وىرەن
سىلاخى موجودى . . اونك قلىندە ، بىك سىلاخشورە
ھجوم ايتدىرەجك ، اك قوتلى سىلاخلارە بوتون
اكىدىرەجك ، اك جىسوردە لىقانلىلرى مقلوب ايدەجك
برعشق ياشايوردى . . بوغۇق ، اوفى بىر سىرتلان
كېرىقلىرىنە ھجوم ايتدىرەجك .

خىف بىر بوغۇش . . آل ايچىندە اويتايان بىر
قامانك قوتلى بىر بىلك سىقىشەلە بىرە دوشەسى . .
اوبولان بىر كوز . . طاشە چاربان بىر باش . . خىف
بىر خىرلىتى . . طبق قودوز بىز كوپكك ايلك بىيدىكى
قورشوندە دوبولان خىرلىتىسى كې . . .

چاقىرك مەسلىنى بىردە مقلوب آتش بوسكوردوركن
حسين امىنەك بلىندىن ياقالادى واققە دوغرىقوشدى . .
اكر قارا كلىق زىيادە اولمىسەدى ، حسين امىنەك
كوزلىرىك ايچىندىن قوتلى بىر ار كىكە صاحب اولمىك
غورىنى اوقوردى . .

ايدىيوردى . . عشق قلىدەكى اك پىس سىلرى سوند .
ورەن ، اك تىز دوغرىلرىنى يارانان بىر قوتىدى . . فقط
چاقىرك مەسلىنىك خىيالى قارشىسىندە دىكىلەككە تىتريور ،
اوغلىك فنىا بىر عاقىتە اوغرىماسىندىن اندىشە ايدىيوردى .

..

قازا كلىق بىر كىچە . . . كوك تىختە منارە سىندىن
اختيار امامك سىسى صوك عكسلىرىنى سىسىز داغلىرە
يایدەدىن صوكرە ، بوتون كوپە بىر تولوم سىسىزلىكى
حاکم اولمىدى . اوزاقدىن دورمادىن ، يورولمادىن آقان
ايرماغك ايكى تىللىرىندىن باشقە بىرشى دوبولىور . . .
آرقە طرفەدىكى چىفتلكىدىن بوغۇق كوكك سىللىرى
اورادەكى چاقال سىللىرىنە قارىشىور ، بىر آز ايلرىدەكى
بوستاندىن آتلك كىشىمەسى دوبولىوردى . .

حسين اوزاغىش اولدىنى كره وەتدىن بىردىنە
دوغرىولدى . . ترايچىندە قامىدى . : نه قورقۇچ
بىر رۇبا كورمىدى . . ھىجان ايچىندە بونالمىش آلان
تيتريوردى . . رۇياسىندە سوكىلىسى امىنە بىر دىت
چنارلردىن چاقىرك مەسلىنىك داغە قالد بىردىغىنى كورمىش ،
قورتارمىق ايسەتمىش ، اوزرىنە سالىدىرمىش ، فقط بىيدىكى
بىر تىكەلەلە بىرلە يوارلانمىدى ، او زمان سوكىلىسى
امىنە اوكا مستىزى بىر تىسملە مقلابلە ايدەرك :

— يازىق ، دىمىش ، سىن ار دىلسك . .

اكر قلىكەدە حقىقى بىر عشق ياشاتان سەردىر ار كىك
اولسەيدك ، بىنى بولرك ألىنە بىراقازدك . . عشقك
ضەيفمىش . . .

او بوخقارتك قارشىسىندە ايكلەركن آل آلك
چىقاردىنى دومانلرك آراسىندىن سەوكىلىنىك افقە
دوغرىو اوچدىغىنى كورمىش . . .

اوياندىنى زمان تىتريور . . بورۇياھ بىر مەنا
وېرەموردى . . باباسىك دىت چنارەدە كچن وقمەسىنى
بىرچوق كىمەلەردىن دوىغىدى . . ھىجا اونك تائىرلەلە
بورۇياھى كورمىدى . ؟ صاغىنە دوندى و كوزلىرىنى
يۇمدى . . اويقو بىردىلەكلىيوردى . . قوتلى بىر آل
سانكە بوغازىنى صىقيور ، كوزلىرىنى اوبويور ،
اوكا بىر تولوم قورقوسىنى ياشا تىد بىيوردى . .

اويويامىھ جىغنى آكلادى ، قانقەدى . . جىكەنى ،
شالوارىنى كىيدىكەن صوكرا سوقاغە فىرلادى . . .
قورو بىرچىمەكك يالاغىندە ، امامك اختيار كوپكى
يائىش ، اوبوقلايوردى . . بىر آز اوتەدە چاقىركلرك
مەسلىنىكك ألىنىك آخىر قاپوسىكك آچىق اولدىغىنى

آرقادن مصطفیٰ نك آدملى اونی تعقیب ایدیور.
لردی . صافلانه جق بر آغاچ ، کیزلنه جك چاللیق
بر کوروغیوردی . . . درهیه قادار اینک ایسته یین
حسین ، قوجاغنده بایغین بروضعیتده آمینه سیله
قوشویور ، قوشیور ، بر آن اول درهیه قاووشمق
ایستیوردی ..
کیجه نك سسزلکی ایچریسنده ایکی قورشون سسی

بیك بر عكس اویاندی بر ارق اووانك ایچریسنی دولاشدی.
حسین ایله آمینه نك جسدینی دفن ایده لرلرکن
حسینك آرقه سندن قلبنی دده لن قورشونك آمینه نك
قلبنی ده بارچالامش اولدیغنی کوردیلر .. بر قورشون
هر ایکی قلبده عینی قوتله یاشایان عشق بر آنده
سوندورمش ، ایکی سوکیلی نی تولوم قوجاغنده بردها
آیرماق شرطیله برله شدیرمشدی .

